

Siebenbürgen zur Zeit der Römer und der Völkerwanderung (sub redacția lui Wolfgang Schuller), *Siebenbürgisches Archiv* 30, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Viena, 1994, 276 p.

Titlul volumului reproduce tema principală a celei de-a XXVI-a reuniuni anuale a Cercului de studii transilvane (Arbeitskreis für siebenbürgische Landeskunde), care a avut loc la Mainz, în septembrie 1988: *Transilvania în vremea romanilor și în epoca migrațiilor*. Pe lângă comunicările susținute atunci de N. Gudea, M. Babeș și R. Heitel, de Éva Garam și A. Kiss (Budapesta) și de H. Wolfram (Viena), în prezentul volum sunt publicate și alte câteva studii, în parte încadrate în această tematică (D. Protase, V. Wollmann), în parte în afara ei (K. Horedt, A. Huttman). Enumerând lucrările care alcătuiesc sumarul volumului, vom adăuga scurte precizări acolo unde titlul nu este suficient de explicit: K. Horedt, *Die Kulturdift aus der Ägäis in dem Raum zwischen Theiß, Donau und Dnestr*, p. 1–12 (impulsurile culturale egeene în spațiul carpato-dunărean, în neolitic și epoca bronzului); A. Huttman, *Die Medizin in Siebenbürgen vor der Einwanderung der Siebenbürger Sachsen*, p. 13–40; D. Protase, *Siebenbürgen in der Römerzeit*, p. 41–70; N. Gudea, *Der römische Limes in Siebenbürgen*,

p. 71–115; M. Babeș, *Siebenbürgen in der Römerzeit. Zur Frage der Kontinuität und der Romanisierung der Geto-Daker*, p. 117–144 (cu o discuție specială asupra ipotezei apartenenței carpice a unor necropole din Provincia Dacia); A. Kiss, *Über ein Insigne des Gepidenkönigs Omharus von Apahida (Siebenbürgen)*, p. 145–169; É. Garam, *Die Awaren (Awaren in Siebenbürgen)*, p. 171–181; R. Heitel, *Zur Frage des Eindringens der Frühlawen in Siebenbürgen*, p. 183–207; H. Wolfram, *Der Donau- und Karpatenraum von der Völkerwanderungszeit bis zum Ende der Karolingerzeit*, p. 209–223 (sinteză de istorie politică, bazată pe izvoarele literare); V. Wollmann, *Die Erforschung der Römer- und der Völkerwanderungszeit in Siebenbürgen bis zu Beginn des 20. Jahrhunderts*, p. 225–270 (istoricul preocupărilor legate de antichitățile epocii romane și a migrațiilor în Transilvania, începând din sec. XIV, cu ilustrație originală). Volumul mai cuprinde o prefață a editorului, prof. W. Schuller, de la Universitatea din Konstanz, și un util indice geografic.

M. B.

GHEORGHE POSTICĂ, *Românii din codrii Moldovei în Evul Mediu timpuriu*, Chișinău, 1994, 238 p., 53 fig., 23 tabele, 4 planșe.

Lucrarea valorifică un bogat material arheologic provenit de la Hansca, una dintre cele mai cunoscute stațiuni arheologice din Republica Moldova. Dealtfel volumul are subtitlul „Studiu arheologic pe baza ceramicii din așezarea Hansca”.

Economia lucrării se prezintă astfel: *Cuvânt introductiv*, care include și un istoric al cercetărilor de la Hansca. Cap. I *Metodologia cercetării*, cu două subcapitole: 1 *Ceramica ca sursă de cercetare istorică*, 2 *Metodele cercetării*; Cap. II *Clasificarea ceramicii*; Cap. III *Sistematizarea complexelor de ceramică*, cu subcapitolele: 1 *Gruparea cultural-cronologică a complexelor de ceramică*, 2 *Gruparea cultural-teritorială a complexelor*, 3 *Cronologia complexelor arheologice*; Cap. IV *Ceramica medievală timpurie din codrii Moldovei – expo-*

nent al continuității românilor, structurat în: 1 *Continuitatea tradițiilor autohtone în producția de ceramică și în relațiile economico-comerciale*, 2 *Continuitatea tradițiilor etno-culturale autohtone și relațiile cu grupurile etnice alogene*.

Autorul stabilește opt etape de locuire la Hansca și anume: etapa I, sec. V–VII; etapa II, sec. VIII; etapa III, sec. IX; etapa IV, sec. X – primul sfert al sec. XI; etapa V, al doilea sfert al sec. XI – începutul sec. XII; etapa VI, sec. XII – începutul sec. XIII; etapa VII, sec. XIII; etapa VIII, prima jumătate sec. XIV.

Fără a discuta scopul declarat al acestui volum, metodele utilizate în demersul cercetării, precum și concluziile la care ajunge autorul, mă voi mărgini să subliniez importanța publicării materialului arheologic în sine. Faptul permite stabilirea unor analogii și comparații cu ceramica

de pe un spațiu mult mai întins. Volumul mai cuprinde: tabele statistice, planșe, un indice onomastic, precum și două rezumate în limbile

germană și rusă. Condițiile grafice ale lucrării sunt și ele cele ale unei tranziții prin care trece și spațiul dintre Prut și Nistru.

Adrian Ioniță

CSANÁD BALINT, *Südungarn im 10. Jahrhundert*, Studia Archaeologica XI, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1991, 288 p., 60 figuri în text, 65 tabele, 3 hărți.

Lucrarea cercetătorului maghiar privind descoperirile arheologice din secolul al X-lea din sudul Ungariei este structurată în cinci capitole. Primul dintre ele prezintă mormintele și inventarele aferente din necropolele de la: 1) Szatymaz–Jánosszállás–Katonapart, 2) Gáboros–str. Bocskai, 3) Eperjes–Takacs tábla, 4) Szőreg–Homombánya. Capitolul următor tratează problema raporturilor populației din sudul Ungariei cu avarii, bulgarii și bizantinii. Capitolul al treilea reprezintă o încercare de împărțire a descoperirilor arheologice pe subdiviziuni teritoriale. Capitolul al patrulea tratează descoperirile din sudul Ungariei și relația lor cu așa numita cultură Bjelo Brdo. Ultimul capitol, care dă o notă de interdisciplinaritate lucrării, se ocupă de factorii pedologici și geobotanici care au dus la popularea Câmpiei Ungare.

Lucrarea are ca anexă, deoarece depășește din punct de vedere cronologic perioada propusă pentru studiu, catalogul descoperirilor din vremea lui Ștefan I din sudul Ungariei, precum și o serie de tabele. Mai conține de asemenea și trei hărți detașabile privind repartitia diverselor descoperiri din sudul Ungariei în secolele X–XI. Este de remarcat utilitatea străngerii într-un volum a tuturor descoperirilor aparținând epocii respective de pe un spațiu care depășește granițele Ungariei actuale. Din acest punct de vedere, lucrarea reflectă stadiul cercetărilor până la data apariției sale. Așa cum ne-a obișnuit de multă vreme, calitatea grafică a lucrărilor din seria Studia Archaeologica, sub redacția lui L. Gerevich, este de excepție.

Adrian Ioniță

MITJA GUŠTIN, MARTIN HORVAT, *Ljubljanski Grad, Pecnice (Ljubljana Castle, Stove Tiles)*, Archaeologia Historica Slovenica 1, Ljubljana, 1994, 145 p., 40 fig. în text, 24 planșe.

Primul volum din seria „Archaeologia Historica Slovenica”, avându-i ca autori pe cei doi specialiști de la Facultatea de Arheologie a Universității din Ljubljana, respectiv de la Muzeul orașului Ljubljana, celebrează 850 ani de la prima atestare documentară a Ljubljanei sub numele german Laibach. Lucrarea valorifică în același timp rezultatele seminarului cu același titlu și ale expoziției comemorative organizate la galeriile Richard Jakopič în iunie 1994.

Economia lucrării se prezintă astfel: I *Castelul din Ljubljana*, II *Căbele*, III *Căbele de la castelul Ljubljana*, fiecare capitol cuprinzând la rândul său alte trei părți. Capitolul I include: 1 *Vedere istorică* și face o incursiune asupra sitului istorico-arheologic din paleolitic până în prezent; 2

Cercetările arheologice propriu-zise. 3 *Tabel cronologic privind momentele importante din istoria Ljubljanei*. Capitolul al II-lea este împărțit astfel: 1 *Încălzirea cu sobe din căble*, 2 *Dezvoltarea căbelor și a sobelor din căble*, 3 *Fabricarea căbelor atunci și acum*. Capitolul al III-lea cuprinde: 1 *Discuții*, 2 *Concluzii*, 3 *Catalogul expoziției*.

Lucrarea este interesantă datorită modului de abordare a problemei, precum și bogatului material arheologic inclus, ceea ce permite stabilirea de analogii. Condițiile grafice sunt excepționale, iar textul bilingv sloveno-englez face volumul ușor accesibil cititorilor.

Adrian Ioniță